

*Una gran part del material que hi ha a bord del Polarstern és per a la base alemanya de Neumayer, que es troba al nord del continent antàrtic. Així, sempre que el vaixell viatja a l'Antàrtida fa una escala a la base per deixar una sèrie de coses, com menjar, aparells, recanvis, que els habitants de la base poden necessitar per seguir vivint i treballant allà. Aquest instant s'aprofita molt, perquè mentre els tripulants treballen amb la descàrrega, els investigadors podem baixar i visitar la base i els seus voltants. En aquesta ocasió la nostra visita a la base va ser molt entretinguda. Alguns de nosaltres ja la coneixíem, però uns altres era la primera vegada que podien veure de prop com s'organitza la gent que viu a l'Antàrtida durant llargs períodes de temps. A les fotografies que us enviem podreu veure que, tot i fer molt fred a fora, l'interior de la base està perfectament condicionat perquè els seus habitants puguin viure a gust i comptar amb una organització preparada per a tot tipus d'ocasió (com podeu veure hi ha un quiròfan per si algú ha d'ésser operat). Durant la visita vam poder parlar amb Uwe Kapiéske (bé, la veritat és que va ser la confirmació de que és cert de que vivim en un món petit... perquè resulta que Uwe i la Begoña eren veïns de pis a Barcelona ...) i li vam demanar que si podia escriure la seva experiència per a vosaltres. Aquí teniu el text (l'original és en alemany). Com podeu veure, hi apareix el tema de la llum, un tema molt recurrent en els escrits que els nostres col.laboradors ens envien, ja que viure en indrets on s'alternen períodes prolongats de llum i foscor és quelcom realment diferent del que estàvem acostumats a viure en latituds majors. Això, com sabeu, passa tant a l'Antàrtida, com en l'Àrtic, degut a que es troben en els extrems terrestres. Quan algú està sempre il·luminat, l'altre pol viu en la foscor més absoluta. Us podeu imaginar com seria viure en una nit constant? O a l'inrevés, com deu ser viure sempre de dia sense tenir l'estímul visual que fa que hom tingui son? Justament, per aquest motiu, la forma de comptar el temps es basa en altres principis, que no poden ser les hores de dia i de nit.*

## **EL RETROBAMENT DESPRÉS DE MOLT DE TEMPS VIVÈNCIES DEL CAP I METGE DE LA BASE ANTÀRTICA NEUMAYER**

Escrit per:

**Uwe Kapiéske**

Cap i Metge de la base antàrtica  
Neumayer

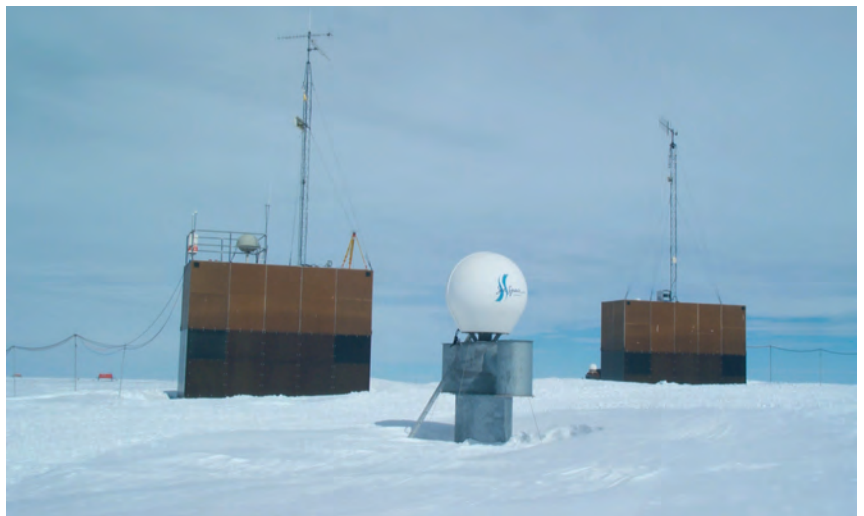
Ja fa estona que fixo la vista a l'horitzó, i hom es pregunta què és el que m'impulsa a viure sota el glaç, tan lluny del món habitat. Aleshores recordo el temps en què seia a 30° a l'ombra en una platja d'Andalusia, amb un llibre a la mà: cap història d'exploradors -ja foren Admundsen o Shackleton-, sinó amb una novel·la d'èxit: «Fräulein Smillas Gespür

für Schnee» («El tast pel gel de la senyoreta Smillas»), que em va fer encuriosir per aquest món de glaç, grans extensions i condicions climàtiques verament adverses per a nosaltres, els humans. Encara segueixo fullejant aquest llibre, i hi trobo passatges, en la comprensió dels quals m'apropro més ara. Així jo també, com hom fa a les terres del nord, a Groenlàndia, mesuro les distàncies en «sinik», en «son», en el comptatge de les pernoctes

que dura un viatge. No és cap distanciament real, doncs amb el clima i les èpoques de l'any es pot canviar el comptatge del «sinik». La paraula tampoc no és un concepte temporal pur, cap manera de comptar dies o hores, sinó que és un fenomen espacio-temporal. La paraula «sinik» descriu la unió entre espai, moviment i temps. No existeix una paraula comparable en la llengua quotidiana europea. No podem ni tan sols imaginar-nos un concepte com aquest, perquè sempre som fora de casa, hem inventat totes les coses possibles que ens tenen en moviment continu, per tenir-nos després absolutament parats. Ara començo a entendre què és el que els esquimals volien dir, amb aquest concepte.

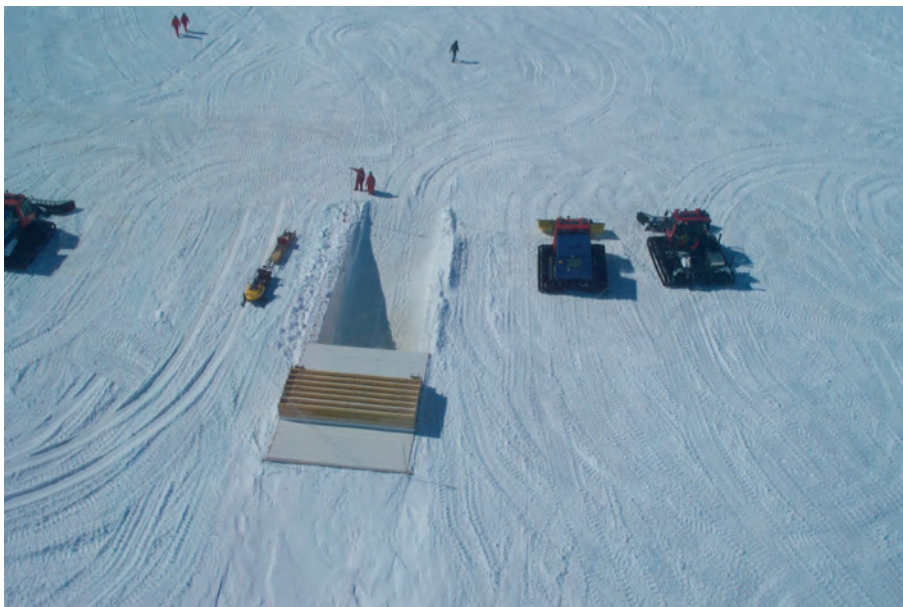
Aquestes setmanes sota el gel són una petita pausa, per a alguns del grup més, per a d'altres menys, però tots estem d'acord: hom espera el dia en què es pugui tornar a anar cap al marge del gel continental i experimentar l'espai. L'última vegada que vaig poder observar la badia d'Atka, amb els seus canvis diaris d'icebergs que van i vénen lentament, va ser a finals de maig. Fa ja molt de temps que no sento la trencadissa dels blocs de gel que cauen a l'aigua, ni els sons de refrec que es poden sentir quan els icebergs de gel es toquen. El moviment, en un paisatge d'altra manera gairebé estàtic, que només canvia de torb en torb, fascina; hom explora grans extensions d'aigua en calma, en la cerca del contorn d'una balena, o hom resta atent mirant el paisatge, en espera de poder sentir, en aquesta «terra australis incògnita»-com feia encara poques dècades s'anomenava a l'Antàrtida- la respiració d'aquests mamífers marins tan grossos. Tot això va ser uns quants mesos enrere, i ara hom té dificultats per a trobar-ho dins el sistema de coordenades espacio-temporals del record.

Hem deixat enrere la nit polar -dos mesos sense sol, tot i que de tant en tant hem gaudit de llums polars, cels de nits clares i estelades, o la feble llum de la lluna, que ens mostrava amb sa claror el camí cap a





Entrada de la base antàrtica Neumayer. © Armin Rose



kabause, quan era possible de pernoctar allà. Però també després, quan el sol lluïa, havíem de quedar-nos quietos dins el tub (la base), perquè els sempre periòdics vents ens feien fracassar en els nostres intents de fer petites sortides. Els torbs reduïen la visibilitat a pocs metres, i la sensació tèrmica que ens donava el vent transformava temperatures suportables en valors sota zero que feien que la temperatura interior d'una nevera europea semblés realment subtropical.

Finalment però, ha arribat el dia on tots

els factors favorables s'han trobat i això ens permet fer una excursió. El dia és ideal, encara que les temperatures encara siguin de -25 graus. A fora regna la calma, sobre nosaltres s'arqueja un cel sense núvols, on resplendeix un blau que ja fa temps que hem oblidat i el sol ens envia els seus raigs a través d'una capa d'ozó aprimada. Però abans que ens poguem allunyar de la base, encara hem de fer moltes preparacions, ja que fins i tot els skidoos fa temps que estan adormides en una son hivernal. Abans d'estar llestos per començar, ens hem de preparar per adaptar-nos de nou al fred. Exceptuant una minoria

que ha sortit cada dia una estona a l'exterior, la resta de l'expedició només hi ha anat quan estava enfeïnada amb el desglaç o havia de fer, ràpidament, alguna altra tasca, que poques vegades durava més de mitja hora.

Roba interior llarga, pantalons polars Helly-Hansen, mitges gruixudes, botes de neu, guants dobles, màscares per a la cara, vestits de Tempex i ulleres de sol tintades – d'aquesta manera hom aconsegueix resistir el fred unes quantes hores. Són sempre els dits, el que es congela amb més facilitat, hom no pot fer-hi pràcticament res en

contra, i amb els nostres guants més gruixuts, els «Bärenatzen» (urpes d'ós) només podem conduir els Skidoos, fóra d'això, res de res. Són manoples enormes, en les quals hi posem les mans.

Totalment uniformats, es fa patent la semblança entre els expedicionistes i una imatge publicitària de conductors estreta de la televisió o de la premsa escrita. En el vestíbul on hi ha els vehicles continuem amb la inspecció dels Skidoos: omplir el dipòsit, controlar el nivell de l'oli, assegurar el kit de supervivència a l'espai de càrrega dels Skidoos i col·locar els aparells GPS als suports. S'ha d'explorar terra verge, i naturalment totes aquestes mesures de seguretat serveixen el propòsit, en el pitjor dels casos, de trobar el camí de tornada a casa. Llavors, arriba el gran moment d'engegar els Skidoos que fa molt de temps que estan en silenci: algunes bateries quasi esgotades, els motors congelats, l'oli viscos – sovint, només ens és d'ajuda estirar la cadena per tal d'engegar el motor: treure aire del carburador i tornar a estirar, fins que poguem escoltar les primeres explosions provinents dels freds motors. Les bateries estan

tan hàbilment amagades als cossos de els Skidoos que fins i tot amb un cable pont només hi arribem a mitges. Tenim sort: les primeres explosions esporàdiques que sorgeixen de l'interior dels motors es converteixen en un soroll continu. Aleshores hem de donar gas, perquè el motor no es torni a parar. Encara triga una mica fins que l'oli es fluidifica, i és només llavors quan podem posar les marxés cap endavant o cap enrera. El vestíbul s'omple sovint d'una olor corrosiva que irrita la sensible mucosa de les nostres narius i, que fins i tot, dispara l'encara més sensible alarma anti-incendis de forma totalment involuntària. Aquesta és també una manera de comprovar-ne el bon funcionament, i ens tranquilitza saber que àdhuc quan dormim vetlla per nosaltres.

Aquest primer trajecte ens porta directament al cor de l'hivern. El camí està ben senyalitzat, el trajecte i el marge del gel continental ens són perfectament coneguts; segurament hi trobarem una nova rampa, que ens portarà de dret cap al mar gelat, cap a un nou paisatge, format ens els últims mesos, amb nous icebergs que s'acosten a la badia d'Atka empesos per la corrent i el vent. Aquell gel finíssim, com de puré, que encara es podia observar a finals de març, s'ha anat endurint en capes de gel, que apilades l'una sobre l'altra gràcies a la força del vent, s'han transformat en un iceberg. En neix una vista còrprenedora, que exerceix una fascinació total en cadascú de nosaltres i que només es pot entendre si s'hi és present. Cap fotografia, cap pantalla gegant de cinema, no hi ha res que pugui transmetre de prop



A l'interior de la base antàrtica Neumayer. © Armin Rose

Sortida de la base antàrtica Neumayer. © Armin Rose



aquest sentiment. Als afores de la Terra de la Reina Maud s'extén un món de formes gelades, composicions de blau i de blanc, trossos de glaç despresos dels icebergs, que desbanquen les formes que en Henry Moore ha intentat donar a les seves escultures perquè aquestes són forces perpètuas interrompudes.

Hem tingut sort, ja que directament a l'amarrador s'ha format una rampa a través de la qual arribem al mar glaçat. Aquí ens capbussem en un món que recorda a una mar estremidora i agitada: un laberint compost per remolins de neu i bocins d'iceberg, que representen un rept per a tots els conductors d'Skidoos. Els temps en què aquest mar glaçat semblava una llisa pista d'aterratge han quedat enrera.

Per això ara avancem lentament a les palpentes, encara que segurs, en forma de caravana al marge del gel continental, amb l'esperança de trobar ben aviat els nostres veïns, els pingüins. Així que seguim tirant cap endavant, lents però segurs ja que, en determinades situacions crítiques, els skidoos poden estar a punt de bolcar. Com que en certs trajectes només anem de passet en passet, podem avançar per la vora dels remolins i els bocins d'iceberg sense perill, fins que albirem una massa negra en la llunyania, el gros de la «nostra» colònia de pingüins. De camí cap allà ens trobem uns quants grupets d'«aptenodytes forsteri», el pingüí emperador, l'únic pingüí que és tot l'any present al cercle polar.

Se'l veu majestuós en la seva postura erecta. Si no ho necessita, no es belluga gaire. Sembla que d'ell se'n desprengui una tranquil litat aristocràtica, el motiu de la qual és que la rapidesa de moviments o l'ànsia innecessària consumeixen energia, i l'energia ho és tot aquí – s'ha de ser estalviador perquè les temperatures a l'hivern arriben als  $-40^{\circ}\text{C}$  i el pingüí ha de mantenir la temperatura corporal a  $38^{\circ}\text{C}$  per a poder covar els seus ous. La



A l'interior de la base antàrtica Neumayer. © Armin Rose



El quiròfan de la base antàrtica Neumayer. © Armin Rose

incubació dels ous va des del maig fins al juny, durant la famosa nit polar, quan les temperatures poden baixar a  $-35^{\circ}\text{C}$ . Aleshores els mascles de la parella de pingüins s'ajunten tots en una posició estoic-solidària, cadascú amb el seu únic ou als peus, que col·loquen sota un plec

de pell. Es queden de peu, un molt a prop de l'altre, donant-se calor l'uns a altres i estalviant energia perquè durant la fase d'incubació perden més o menys un terç del seu pes corporal, i si el mantell de greix que els cobreix, s'aprimés massa, patrien fred. Les femelles, després de la posta

dels ous al maig, fan mans i mànigues per tal d'acumular reserves, ja que hauran de criar els pollets quan aquests surtin de l'ou, i els mascles, vestits de frac i mancats de força, no estaran disponibles per a seguir el curs de l'evolució.

Però totes aquestes coses nosaltres no les veiem. En aquest respecte, he hagut de fer moltes consultes, i cada vegada estic més convençut que encara queden molts enigmes per desxifrar en la investigació dels pingüins. Com saben els pingüins quina direcció han de prendre per trobar el camí de retorn al niu? Han de recórrer llargs trajectes per aconseguir-ho. Potser els homes encara no han descobert l'aparell GPS biològic.

El que experimentarem quan ens acostem a la colònia de pingüins són els gralls, una mescla entre sons de trompetes, grinyols, cucells i xerrics. Per tal de produir aquests tons, els pingüins s'incorporen, estiren el coll cap al cel i baten les ales. La llengua dels pingüins ha estat ben investigada. Gràcies a diverses gravacions, se sap que els pingüins posseeixen tota una mostra de tons, és a dir, una empremta dactilar acústica a través de la qual, els mascles i les femelles es retroben enmig del gran batibull de les colònies. Un cop ja s'han trobat, en canvi, s'alcen en èxtasi. Segurament tenen moltes coses a explicar-se després de tant de temps,

o potser xerren sobre els llocs on hi ha menjar disponible o es donen instruccions sobre com trobar el camí. Totes aquestes coses però, pertanyen al món de l'especulació – la responsabilitat de trobar-hi un sentit, és millor que la deixi per als investigadors. El pollet ja ha sortit de l'ou, però està còmodament ajagut sota el plec de la panxa del pingüí mascle. Quan ve la femella, el pollet surt d'entre aquest plec i confia que ella li donarà al bec el contingut del seu estomac: plàncton i altres exquisitesses.

El ritual de l'alimentació es regeix per les seves pròpies lleis puix que el pollet ha de demanar de forma oficial que l'alimentin: es col·loca davant del progenitor i estira el caparró, tot realitzant moviments repetitius i cridant piu-piu, per tal de sol·licitar l'aliment. Gràcies als biòlegs sabem que en les primeres fases de la vida, els pollets tenen un gran estomac; encara que això no sigui sorprenent perquè, per a afrontar-se a les baixes temperatures, es requereix molta energia. D'això també ens n'adonem nosaltres al cap d'una estona, tot i portar tantes capes de roba a sobre. Per això

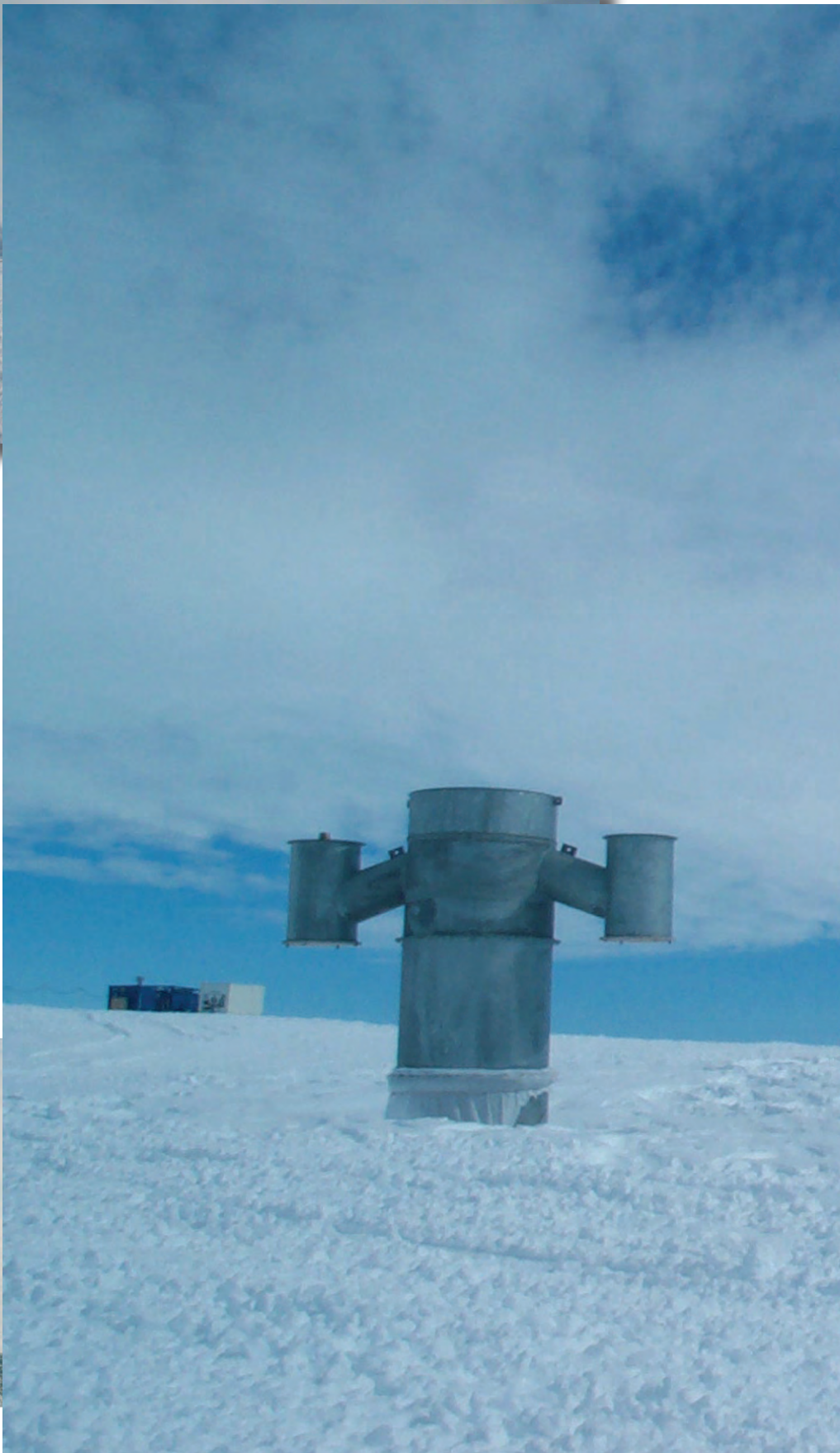
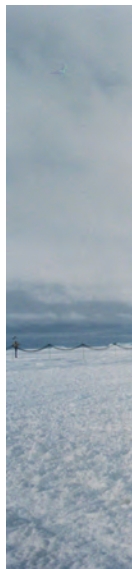


El trencaglaç Polarstern descarregant material a la base Neumayer.



El trencaglaç Polarstern descarregant material a la base Neumayer.

esperem amb impaciència, perquè per més que vulguem, no podem deixar de mirar els pollets que caminen de forma feixuga quan surten del plec, a través de la colònia – com còmics amb plomissol. No saben el que és la por, ja que no ens veuen com a enemics, sinó més aviat com personatges estrafolaris, que no mereixen ni una mirada, vestits amb una roba primíssima i que estan totalment mancats del sentit de la orientació sense els seus aparells GPS. Després de dues hores i de prendre incomputables fotografies marxem per tornar-nos a escalfar en el nostre capoll d'acer de l'estació Neumayer. Després d'aquesta excursió tots tenim la mateixa opinió: és un privilegi trobar-se en aquest indret i era necessari experimentar en quina mena de lloc ens trobàvem en realitat.





**Uwe Kapieske**, metge, és el cap de la base antàrtica alemanya de Neumayer, a la zona del Mar de Weddell. Va estar més d'un any seguit a la base, on hi ha viscut milers d'experiències. Aviat embarcarà al Polarstern, com a metge del vaixell durant 6 mesos.

